

D 2	TECHNICKÝ VÝCVIK	
	Pořadový výcvik – provádění pořadového výcviku	

V.

Provádění pořadového výcviku

Při pořadovém výcviku je nutno vždy požadovat přesné výkony a mezi jednotlivými výkony dokonalý a nehybný základní postoj. Velitel musí být důsledný a musí dbát, aby nacvičený úkon byl vždy a všude prováděn přesně. Při provádění pořadového výcviku je nutno vhodně volit přestávky k oddechu.

1. Velitel velí klidně, ale rázně a mezi povely ponechává čas nutný k řádnému provedení úkonu. Velitel stojí před jednotkou zpravidla na vzdálenost šířky tvaru, aby jednotku dobře viděl a dobře ovládal hlasem
2. Je-li jednotka v pohybu, jde velitel v jejím čele a je-li třeba, mění velitel své místo podle potřeby
Velitel nenechává jednotku ani jednotlivce dlouho stát v namáhavé poloze nebo pro cvičící nepříznivém směru (proti slunci, větru apod.)
3. **Rozdělení jednotlivců při výcviku**
Pro výcvik jednotlivce jsou cvičící (podle počtu velitelů) rozděleni na družstva. V družstvu nemá být více než devět jednotlivců. Je třeba dbát, aby každé družstvo mělo vždy téhož velitele. Velitel sleduje cvičící jednotlivce jednoho po druhém a opravuje výcvikové chyby. Méně schopní jednotlivci jsou, podle potřeby, cvičeni odděleně pod vedením zkušených, klidných a trpělivých velitelů
4. **Výcvik bez povelu**
Výcvik jednotlivců bez povelu se provádí tak, že velitel nejprve
  - pojmenuje cvik
  - uvede, na jaký povel se cvik provádí
  - stručně vysvětlí účel cviku
  - cvik vzorně předvede
  - a) Cvik rozfázuje, předvede a vysvětlí způsob provádění jednotlivých fází cviku.
  - b) Na povel „**Cvičte**“ cvičí každý jednotlivec samostatně první fázi cviku.
  - c) Samostatné cvičení ukončí velitel povel „**Docvičit**“.
  - d) Jakmile je procvičena jedna fáze cviku, přistoupí se k nácvičení fáze další.
Tímto způsobem se procvičí všechny fáze cviku, až cvičící pochopí a zvládnou cvik celý
5. **Výcvik na povel**
Jakmile jednotlivci cvik zvládnou, přejde velitel k nácvičení na povel. Nejprve s jednotlivci, pak s celým družstvem.
Z počátku cvičí cvik rozfázovaně, po jednotlivých fázích. Poté přejde k nácvičení úkonu jako celku. Mezi jednotlivými fázemi cviku ponechává velitel cvičícím malou přestávku. Velitel vyžaduje, aby cvičící postupně dosáhl přesnosti a poté i ráznosti výkonu. Přestávky mezi jednotlivými fázemi postupně zkracuje, až dosáhne plynulého provedení v pochodovém rytmu.
Při výcviku dovolí velitel zpočátku cvičícím, aby si při provádění cviku, respektive jeho jednotlivých fází, nahlas počítali.
V závěru nácvičení si cvičící nahlas již jednotlivé fáze neodpočítávají.

VI.

Povel k nástupu

1. Směr nástupu jednotky určí velitel svým postavením nebo určením směru. Je-li sporné nebo těžké uvést směr – neudává se
2. V povelu k nástupu organické jednotky se uvede
  - oslovení jednotky
  - směr

- tvar (viz stať: Tvary)
- výkonný povel

Příklad: „**Četo** (první, druhá apod.) – **směr, pravý okraj budovy – v trojřad – nastoupit**“.

3. V povelu k nástupu jednotky podle velikosti se uvede

- oslovení jednotky
- směr
- vedoucí
- tvar
- výkonný povel

Příklad: „**Četo** (první, druhá apod.) – **směr budova před námi – velitel, hasič ..... – v trojřad podle velikosti – nastoupit**“.

„**První četo – v trojřad - nastoupit**“

„**Druhé družstvo – v dvojřad – nastoupit**“ a podobně.

VII.

Pořadové cviky a pohyby

Pořadové cviky – na místě

1. Základní postoj

1.1. Základní postoj zaujme cvičící na povel „**Pozor**“.

Na tento povel se cvičící postaví zpříma, s patami u sebe a špičkami na stejné úrovni, rozevřenými na šířku chodidla. Tělo má cvičící vzpřímené, mírně nachýlené dopředu tak, aby váha těla spočívala na přední části chodidel. Nohy jsou v kolenech napříměné bez křečovitého napnutí. Prsa vypjatá, břicho mírně vtažené bez ohýbání v pase. Ramena stejnoměrně vyrovnaná a stažená poněkud vzad a dolů. Paže volně spuštěné podél těla tak, aby ruce, obrácené dlaněmi dovnitř přiléhaly po stranách ke středu stehů, s prsty přirozeně sevřenými v pěst s nepokrčeným palcem přitaženým k ukazováčku. Hlavu zpříma vztyčenou bez vysunování brady. Hledí přímo před sebe, soustředěn a připraven k okamžité činnosti.

Po zaujmutí základního postoje se cvičící již nehýbe.

1.2. Základní postoj na místě zaujme cvičící též při

- oslovení jednotky v rozchodu
- před povelu k nástupu
- po zaujmutí místa v tvaru na povel „**Nastoupit**“

1.3. Základní postoj se zaujímá i bez povelu při

- vydávání nebo přijímání povelu (rozkazu)
- hlášení se a podávání hlášení
- při služebním styku mezi hasiči
- přednesu státní hymny a hymny jiných států
- vzdávání pocty bez pokrývky hlavy

1.4. Na povel „**Pohov**“ uvolní cvičící držení těla a lehce pokrčí pravou nohu v kolenně (při delším stání na místě je možno střídavě krčit pravou i levou nohu), neopouští však své místo, nerozptyluje se, nesnižuje svou pozornost ani pozornost ostatních, nemluví

1.5. Na povel „**Volno**“ zůstává cvičící na svém místě ve tvaru, stojí volně; lze si upravit výstroj či výzbroj. Je možno polohlasně rozmlouvat.

Nastane-li potřeba vystoupit z tvaru, vyžádá si cvičící svolení svého nebo nejbližšího velitele. Kouření je povoleno jen se svolením velitele.

1.6. Povel „**Volno**“ lze vydat i přímo, bez předchozího povelu „**Pohov**“.

1.7. Je-li vydán povel „**Končit**“, zaujme cvičící postoj „**Pohov**“.

2. Otáčení hlavy

2.1. Hlavu otáčí cvičící na povel „**Vpravo/vlevo hled**“.

2.2. Na tento povel otočí cvičící hlavu tak daleko na velenou stranu, aby pravé/levé oko bylo v podélné ose těla. Při tomto úkonu nehýbe rameny.

2.3. Na povel „**Přímo hled**“ hbitě otočí hlavu zpět do původního přímého směru.

3. Obraty na místě

- 3.1. Obraty na místě jsou prováděny na povely „**Čelem vzad** (obrat o 180°); **Vlevo/vpravo v bok** (obrat o 90°); **Napravo/nalevo příč** (obrat o 45°). Uvedené obraty se provádějí otáčením těla do určeného směru (obrat „**Čelem vzad**“ se provádí otáčením těla doleva), na podpatku levé/pravé nohy a špičce levé/pravé nohy. Obraty se provádějí ve dvou fázích – dobách
- první doba – cvičící se tlakem přední části pravého/levého chodidla na zem obrátí se na podpatku pravé/levé nohy do veleného směru, zachovávajíc správné držení těla bez ohýbání nohou v kolenu, přeneše váhu těla na nohu stojící vpředu
  - druhá doba – cvičící přisune nejkratší cestou druhou nohu do základního postoje (pozor)

Pořadové cviky – na místě

1. Základní postoj

- 1.1. Základní postoj zaujme cvičící na povel „**Pozor**“.
Na tento povel se cvičící postaví zpříma, s patami u sebe a špičkami na stejné úrovni, rozevřenými na šířku chodidla. Tělo má cvičící vzpřímené, mírně nachýlené dopředu tak, aby váha těla spočívala na přední části chodidel. Nohy jsou v kolenech napřímené bez křečovitého napnutí. Prsa vypjatá, břicho mírně vtažené bez ohýbání v pase. Ramena stejnoměrně vyrovnaná a stažená poněkud vzad a dolů. Paže volně spuštěné podél těla tak, aby ruce, obrácené dlaněmi dovnitř přiléhaly po stranách ke středu stehem, s prsty přirozeně sevřenými v pěst s nepokrčeným palcem přitaženým k ukazováčku. Hlavu zpříma vztyčenou bez vysunování brady. Hledí přímo před sebe, soustředěn a připraven k okamžité činnosti. Po zaujmutí základního postroje se cvičící již nehýbe.
- 1.2. Základní postoj na místě zaujme cvičící též při
- oslovení jednotky v rozchodu
  - před povelu k nástupu
  - po zaujmutí místa v tvaru na povel „**Nastoupit**“
- 1.3. Základní postoj se zaujímá i bez povelu při
- vydávání nebo přijímání povelu (rozkazu)
  - hlášení se a podávání hlášení
  - při služebním styku mezi příslušníky
  - přednesu státní hymny a hymny jiných států
  - vzdávání pocty bez pokrývky hlavy
- 1.4. Na povel „**Pohov**“ uvolní cvičící držení těla a lehce pokrčí pravou nohu v koleně (při delším stání na místě je možno střídavě krčit pravou i levou nohu), neopouští však své místo, nerozptyluje se, nesnižuje svou pozornost ani pozornost ostatních, nemluví.
- 1.5. Na povel „**Volno**“ zůstává cvičící na svém místě ve tvaru, stojí volně; lze si upravit výstroj či výzbroj. Je možno polohlasně rozmlouvat. Nastane-li potřeba vystoupit z tvaru, vyžádá si cvičící svolení svého nebo nejbližšího velitele. Kouření je povoleno jen se svolením velitele.
- 1.6. Povel „**Volno**“ lze vydat i přímo, bez předchozího povelu „**Pohov**“.
- 1.7. Je-li vydán povel „**Končit**“, zaujme cvičící postoj „**Pohov**“.

2. Otáčení hlavy

- 2.4. Hlavu otáčí cvičící na povel „**Vpravo/vlevo hled**“.
- 2.5. Na tento povel otočí cvičící hlavu tak daleko na velenou stranu, aby pravé/levé oko bylo v podélné ose těla. Při tomto úkonu nehýbe rameny.
- 2.6. Na povel „**Přímo hled**“ hbitě otočí hlavu zpět do původního přímého směru.

3. Obraty na místě

- 1.8. Obraty na místě jsou prováděny na povely „**Čelem vzad** (obrat o 180°);

Vlevo/vpravo v bok (obrat o 90°); **Napravo/nalevo přič** (obrat o 45°).

Uvedené obraty se provádějí otáčením těla do určeného směru (obrat „**Čelem vzad**“ se provádí otáčením těla doleva), na podpatku levé/pravé nohy a špičce levé/pravé nohy.

Obraty se provádějí ve dvou fázích – dobách

- první doba – cvičící se tlakem přední části pravého/levého chodidla na zem obrátí na podpatku pravé/levé nohy do veleného směru, zachovávajíc správné držení těla bez ohýbání nohou v kolenou, přenesou váhu těla na nohu stojící vpředu
- druhá doba – cvičící přisune nejkratší cestou druhou nohu do základního postoje (pozor)

Pořadové cviky – pohyb

1. Pohyb je prováděn krokem nebo poklusem. Rychlost pohybu je stanovena na 116 kroků za minutu s délkou kroku 75 cm
2. Rychlost poklusu je stanovena na 165 kroků (skoků) za minutu a délkou kroku (skoku) 90 cm
3. Všechny povelů za pohybu a to jak návěští, tak i výkonný povel se vydávají zásadně s dokrokem levé nohy na zem
Za pohybu se povel „**Vpravo v bok**“ vydává vždy s dokrokem pravé nohy na zem

4. Krok dělíme na

- krok pořadový
- krok pochodový

Pořadového kroku se používá

- při slavnostním pochodu
- při každém vypořádání z nástupového nebo pochodového tvaru
- při vzdávání pocty jednotkami za pochodu
- přichází-li příslušník k nadřízenému a při odchodu od něho
- při pořadovém výcviku a zaměstnání po povelu „**Pozor**“

Pochodového kroku se používá

- ve všech ostatních případech
- vždy po povelu „**Pohov**“

5. Pochod začíná povelom „**Pochodem v chod**“.

Na návěští povelu nachýlí cvičící tělo poněkud dopředu, váhu těla přenesou více na pravou nohu tak, aby zachoval stabilitu a na výkonný povel vykročí levou nohou plným krokem

Při pochodu pořadovým krokem zdvihá cvičící v kolenou napříměné nohy 15 cm nad zem.

Nohy drží napříměné, ale nevymršťuje je. Špičky nohou klopi k zemi. Došlapuje rázně na celé chodidlo.

Paže ohýbá v loktech a pohybuje jimi podél těla dopředu tak, aby se pěsti hřbetem vpřed zdvihaly o šířku dlaně nad přezku opasku.

Dozadu pohybuje pažemi, pokud to ramenní kloub dovolí, přičemž nevytáčí pěsti dlaněmi vpřed, prsty jsou lehce sevřeny v pěst jako při základním postoji.

Hlavu a tělo drží za pochodu zpřímá a dívá se vpřed.

Krok musí být přirozený a pružný, nikoliv toporný a strnulý.

Při pochodovém kroku zdvihá cvičící nohy volně, chodidla neklopi a došlapuje jako při normální chůzi.

Pažemi pohybuje volně podél těla.

6. Z pochodového kroku se na povel „**Pozor**“ přechází do pořadového kroku.

Z pořadového kroku se do pochodového kroku přechází na povel „**Pohov**“.

Po těchto povelch vykoná cvičící ještě jeden krok pravou nohou a teprve na levou nohu přejde do veleného kroku.

7. Na povel „**Volno**“ si lze za pochodu upravit výstroj (výzbroj), polohlasně mluvit a je-li třeba, obracet se s žádostmi ke svému veliteli.

8. Poklus začíná povelom „**Poklusem – v klus**“. Při poklusu z místa cvičící na návěští lehce předkloní trup a paže skrčí zapažmo, s lokty poněkud vzad a u těla.

Na výkonný povel zahájí poklus levou nohou tak, že se odrazí pravou nohou a doskočí

- na přední část levého chodidla s nohou mírně pokrčenou.
Pažemi pohybuje mírně dopředu a dozadu v rytmu poklusu, s lokty u těla.
9. Při přechodu z kroku do klusu, na návěští, pokračuje cvičící v pochodu, jen paže skrčí zapažmo. Na výkonný povel vykoná pravou nohou ještě jeden krok a levou nohou zahájí pohyb poklusem.
  10. Z poklusu do kroku se přechází na povel „**Pochodem – v chod**“. Na návěští mírně napřímí trup a poněkud zmírní rychlost.
Na výkonný povel provede pravou nohou ještě jeden krok (skok) a levou nohou zahájí pohyb krokem.
  11. Pochod na místě se provádí na povel „**Na místě – pochodem – v chod**“
Za pochodu se provádí na povel „**Na místě**“.
Při těchto povelích znázorňuje cvičící krok zdviháním nohou do výše 5 – 10 cm a jejich spuštěním na celé chodidlo, počínaje jeho špičkou. Přitom pohybuje pažemi jako při pořadovém kroku
Na povel „**Plný krok**“ vykoná cvičící pravou nohou ještě jeden krok na místě a levou nohou vykročí plným krokem
  12. K zastavení pohybu se velí „**Zastavit – stát**“
Na tento povel vykoná cvičící ještě jeden krok pravou nohou a přisunem levé nohy zaujme základní postoj
Zastavení z poklusu se provádí stejným způsobem. Na návěští však cvičící mírně napřímí trup a poněkud zmírní rychlost
  13. Je-li nutno zkrátit krok, velí se „**Zkrátit – krok**“.
Na tento povel vykoná cvičící pravou nohou ještě jeden plný krok a teprve následující krok zkrátí. Rytmus pochodu se nemění. Nohy zdvihá a ohýbá jako při normálním pochodu.
Do plného kroku přejde cvičící na povel „**Plný – krok**“ rovněž až druhým krokem
  14. K přemístění o několik kroků stranou ve tvaru na místě se použije povelu „**Dva úkroky vpravo/vlevo – v chod**“.
Na tento povel provede cvičící dva úkroky vpravo/vlevo s přisunem druhé nohy po každém úkroku
K přemístění o několik kroků vpřed/vzad se velí „**Dva kroky vpřed/vzad – v chod**“.
Na tento povel provede cvičící dva kroky vpřed/vzad, s přisunem druhé nohy se zastaví
Kroky vzad se provádějí půlkrokem.

VIII.

Pohyb

Pořadové cviky – obraty za pochodu

1. Za pochodu provádějí cvičící obraty na povel „**Čelem – vzad**“; „**Vpravo/vlevo – v bok**“.
Všechny obraty za pochodu se provádějí ve dvou fázích – dobách.
Při obrazech „**čelem vzad**“ a „**vlevo v bok**“ se dává návěští i výkonný povel s dokrokem levé nohy.
Při obrazech „**vpravo v bok**“ se povel vydává s dokrokem pravé nohy.
Mezi návěštím a výkonným povelím se vynechává vždy jen dokrok druhé nohy
první doba – na výkonný povel provede cvičící pravou/levou nohou ještě půlkrok vpřed a současně se obrátí na špičkách obou nohou o 90°

Při obratu „**čelem vzad**“ se postaví chodidlo pravé nohy před špičku levé nohy a současně se otočí trup na špičkách obou nohou o 180°.
druhá doba – cvičící vykročí levou/pravou nohou kupředu a pokračuje v pochodu novým směrem
2. Obraty v poklusu se neprovádějí.
Směr se mění zatáčením na povel „**Vpravo/vlevo – zatočit**“. Po vytočení čela jednotky do potřebného směru se velí „**Směr – přímý**“.

IX.

Pozdrav, vzdávání pocty na místě a za pochodu, vystoupení z tvaru, příchod k nadřízenému

1. Pozdrav, vzdávání pocty na místě a za pochodu

- Pozdrav a pocta se vzdávají rázně a striktně se přitom dodržují ustanovení o základním postoji a pohybu. Hasiči se navzájem zdraví v okruhu do 25 metrů.
- 1.1. Při pozdravu na místě mimo tvar bez pokrývky hlavy se hasič obrátí k osobě, kterou zdraví, čelem.
Zaujme základní postoj, hledí jí do očí a otáčením hlavy kopíruje její pohyb.
  - 1.2. Při pozdravu na místě s pokrývkou hlavy, zdraví hasič mimo již výše uvedené úkony ještě rukou a to tak, že ruku hbitě a nejkratší cestou přiloží k pokrývce hlavy, prostředníkem se dotýká pokrývky hlavy nad spánkem.
Prsty pravé ruky jsou semknuté, palec přitažen. Dlaň je v jedné přímce s předloktím, nadloktí je drženo vodorovně, poněkud vpředu.
Při otáčení hlavy ve směru k nadřízenému zůstává ruka beze změny (bez pohybu).
Jakmile osoba, kterou hasič zdravil, přejde jeho úroveň o 1 – 2 kroky, otočí hasič hlavu do přímého směru a současně hbitě připaží.
  - 1.3. Při pozdravu za pochodu mimo tvar a bez pokrývky hlavy, zdraví hasič na vzdálenost 5 kroků před zdravěnou osobou tak, že připaží (přestane pohybovat pažemi) a pochoduje pořadovým krokem, otočí hlavu ke zdravěné osobě a hledí jí do očí.
Přejde-li zdravěnou osobu o 1 – 2 kroky, otočí hlavu do přímého směru a uvolní paže (začne jimi pohybovat).
  - 1.4. Zdraví-li hasič za pochodu s pokrývkou hlavy, postupuje jak výše uvedeno, ale s tím rozdílem, že při otočení hlavy ke zdravěnému zároveň zdraví rukou (přiloží ruku k pokrývce hlavy). Přejde-li zdravěnou osobu o 1 – 2 kroky, hbitě připaží.
  - 1.5. Nese-li hasič v obou rukou nějaký předmět, zdraví otočením hlavy a to bez ohledu na to, zda má nebo nemá pokrývku hlavy.
  - 1.6. Hasič vzdává poctu (s pokrývkou nebo bez pokrývky hlavy) též při příležitostech
    - je-li nesena nebo vztyčována státní vlajka České republiky a státní vlajky jiných států
    - při slavnostní příležitosti, je-li kolem něj nesena čestná zástava
    - jsou-li v prostoru hrány státní hymny
    - je-li odhalována pamětní deska nebo památník významným osobnostem
    - prochází-li kolem smuteční průvod (zdraví po dobu, kdy je kolem něj nesena rakev se zesnulým a prochází pozůstalí)
    - při pietním aktu, kladení věnce, je-li spouštěna rakev do hrobu, odnášena nebo odvážena
    - projíždí-li kolem něj vozidlo prezidenta republiky, označené zástavou prezidenta
    - projíždí-li kolem něj vozidlo představitele jiného státu nebo papeže
    - při slavnostních příležitostech vlajka Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska nebo jiných hasičských spolků

Vystoupení z tvaru, příchod k nadřízenému

Vystoupení z tvaru a příchod k nadřízenému

1. Má-li příslušník vystoupit z tvaru, použije se povel „**Starší hasič Novák - ke mně**“ nebo „**Starší hasič Novák – vystupte**“ a podobně.
Oslovený odpoví „**Zde**“ a vystoupí z tvaru.
2. Na povel „**Starší hasič Novák - ke mně**“ provede oslovený 1 – 2 kroky od prvního řadu přímo, za pochodu provede obrát do směru k nadřízenému a nejkratší cestou jde pořadovým krokem nebo poklusem k nadřízenému.
Po příchodu k nadřízenému ohlásí svůj příchod. „**Pane starosto (kapitáne) – starší hasič Novák – dostavil jsem se na váš rozkaz**“.
3. Na povel „**Starší hasič Novák – vystupte**“, vyjde oslovený pořadovým krokem z tvaru na stanovené místo, zastaví se, provede obrát čelem k tvaru a zůstane stát v základním postoji
4. Musí-li oslovený vystoupit z druhého nebo třetího řadu, dotkne se levou paží před ním stojícího hasiče. Ten provede vykročením levou nohou krok vpřed a pravou nohou úkrok vpravo. Tím uvolní žádajícího příslušníka z tvaru.
Obráceným postupem se pak hbitě zařadí na své původní místo v tvaru.
Hasič se při příchodu k nadřízenému zastaví 3 kroky před nadřízeným. Pozdraví rukou a hlásí

se: viz odst. 2. Po ukončení hlášení příslušník odzdraví.
Jakmile dostane povel aby se zařadil, pozdraví rukou, otočí se k tvaru, odzdraví a odpochoduje na své původní místo.

X. Tvary družstva

1. **Nástupovým tvarem družstva** může být řad nebo dvojřad. Družstvo nastoupí v řad nebo dvojřad na povel „**Družstvo – směr budova před námi – v řad/dvojřad – nastoupit**“.
Je-li nesnadné udat směr nástupu, neudává se. Při oslovení družstva velitelem, otočí se všichni oslovení čelem k němu a zaujmou základní postoj.
  - 1.1. Vyrovnání řadu nebo dvojřadu se provede na povel „**Vyrovnat**“.
Je-li družstvo nastoupeno v řadu, dají si všichni levou ruku, sevřenou v pěst do pasu, vyjma krajníka, otočí hlavu vpravo tak, aby každý viděl skráň svého souseda.
Krajník se dívá přímo.
Je-li družstvo nastoupeno v dvojřadu, počíná si první řad jak výše uvedeno.
Krajník druhého řadu předpaží levou rukou, upraví vzdálenost a postaví se do zákrytu za krajníka prvního řadu.
Ostatní členové druhého řadu se vyrovnají bez předpažení na svého krajníka.
Na povel „**Přímo – hled**“ provedou cvičící, kteří měli levou ruku opřenu v bok nebo měli ruku v předpažení, jejich hbitě připažení a otočí hlavy přímo – hledí přímo před sebe
2. **Pochodovým tvarem družstva** může být zástup nebo dvojstup. Družstvo nastupuje do zástupu nebo dvojstupu na povel „**Družstvo – směr budova před námi – v zástup/dvojstup – nastoupit**“.
Při oslovení družstva velitelem, otočí se všichni čelem k němu a zaujmou základní postoj.
Na výkonný povel velitele zaujme družstvo základní postoj v určeném tvaru, ve směru nástupu. Velitel zaujme základní postoj čelem ve směru nástupu, ostatní nastupují za něj na vzdálenost předpažení.
  - 2.1. K vyrovnání zástupu/dvojstupu se velí „**Zákryt**“.
Je-li družstvo nastoupeno v zástupu všichni předpaží levou rukou, vyjma krajníka a zakryjí se za ním.
Je-li družstvo nastoupeno v dvojstupu, počíná si levý zástup jak výše uvedeno.
Vedoucí druhého zástupu dá levou ruku se sevřenou pěstí do boku a vyrovná se jako při nástupu v řad. Ostatní se zakryjí za nimi.
Na povel „**Paže – zpět**“ všichni hbitě připaží a zůstanou stát v základním postoji.
  - 2.2. K uvedení družstva nastoupeného v zástupu/dvojstupu do pohybu se velitel obrátí čelem k družstvu a velí „**Směr přímý – pochodem v chod/poklusem v klus**“.
Na výkonný povel „**v chod/v klus**“ provede velitel hbitý obrat čelem vzad na špičce pravé nohy a současně s družstvem vykročí/vyběhne levou nohou.
  - 2.3. Má-li družstvo v zástupu/dvojstupu změnit směr pohybu, je veleno „**Vpravo/vlevo zatočit**“.
Na tento povel se vedoucí nebo vedoucí dvojice (dvojstup) zatáčí vpravo/vlevo tak dlouho, dokud není vydán povel „**Směr – přímý**“.
  - 2.4. Má-li družstvo v zástupu nebo v dvojstupu zatočit o 180°, velí se „**Vpravo/vlevo – protichodem/protiklusem – v chod/v klus**“
3. **Vzdávání pocty v tvaru, na místě a za pochodu – v družstvu**
  - 3.1. Vzdává-li družstvo poctu v tvaru na místě, zaujme velitel postavení 2 kroky před krajníkem, směrem podél družstva..
Přiblíží-li se nadřízený na vzdálenost 20 kroků, velí velitel družstva „**Družstvo – pozor**“ – „**vpravo/vlevo – hled**“.
Družstvo provede velené úkony a sleduje nadřízeného otočením hlavy.
  - 3.2. Po vydání povelu k poctě, provede velitel družstva obrat vpravo v bok a čeká nadřízeného. Jakmile se nadřízený přiblíží na vzdálenost 3 kroků k veliteli družstva, pozdraví tento nadřízeného rukou a podá hlášení.
Např.: „**Pane starosto (majore) – velitel druhého družstva Novák – družstvo nastoupeno k provádění praktického výcviku**“.
Nadřízený zpravidla přejde před střed družstva a pozdraví nastoupenou jednotku. Po její odpovědi na pozdrav nadřízeného odzdraví velitel družstva současně s nadřízeným.

Po pokynu nadřízeného „**Velte přímo hled' – pohov**“ opakuje velitel družstva tento povel a jednotka povel vykoná.

- 3.3. Má-li družstvo vzdát poctu za pochodu, velí velitel družstva na vzdálenost 20 – 30 kroků před nadřízeným „**Družstvo – pozor – vpravo/vlevo - hled'** „

Na povel „**Pozor**“ přejdou všichni do pořadového kroku a na povel „**Vpravo/vlevo – hled'** „ všichni současně otočí hlavy k nadřízenému a zastaví pohyb rukou.

Velitel družstva také otočí hlavu směrem k nadřízenému a zdraví rukou.

Jakmile družstvo mine nadřízeného, velitel družstva odzdraví a velí družstvu „**Přímo – hled' – pohov**“.